

Ρωτάτε; Σας Απαντάμε

ΜΙΧΑΛΗΣ Ν. ΧΑΤΖΗΡΑΣΕΝΙΟΥ
Δικηγόρος – Νομικός σύμβουλος Ε.Ε.Ι.Α

Μετά την μεγάλη ανταπόκριση των ιατρών στη στήλη, συνεχίζουμε με νέες απαντήσεις σε ερωτήματά σας. Περιμένουμε νέα ερωτήματα στην ηλεκτρονική διεύθυνση pgh@otenet.gr, υπόψιν Μιχάλη Χατζηαρσενίου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: «Τι απαιτείται για να ιδρύσω ιατρική εταιρεία, τι είδους εταιρείες επιτρέπει ο Νόμος, ποια δικαιώματα και υποχρεώσεις έχω;»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Με το ΠΔ 84/2001 θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά η δυνατότητα σύστασης ιατρικών εταιρειών παροχής Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ). Η σύσταση τέτοιου είδους εταιρειών διέπεται από τις διατάξεις περί εταιρειών του Εμπορικού Δικαίου και από τις διατάξεις του άνω Π.Δ.

Συνοπτικά το Προεδρικό Διάταγμα προβλέπει:

- Α) Την δυνατότητα ίδρυσης πάσης φύσεως εταιρείας, όπως προσωπική (Ομόρρυθμη, Ο.Ε.), Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) και Ανώνυμη (ΑΕ).
- Β) Για τις προσωπικές εταιρείες και τις ΕΠΕ, απαιτείται όλοι οι συντάκτοι να είναι ιατροί και λοιποί επιστήμονες του τομέα υγείας, πτυχιούχοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ (βιολόγοι, χημικοί, ψυχολόγοι κ.λπ.). Οι διαχειριστές και η πλειοψηφία των εταιρών πρέπει να είναι κάτοχοι συγκεκριμένης ειδικότητας (αναλόγως της φύσης της εταιρείας). Ο ιατρός εταίρος απαγορεύεται να μετέχει και σε άλλη εταιρεία, να παρέχει υπηρεσίες σε ιδιωτική κλινική ή να ασκεί ατομικά το ιατρικό επάγγελμα.
- Γ) Στις ιατρικές ΑΕ, μπορούν να συμμετέχουν στο μετοχικό τους κεφάλαιο και φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός του χώρου της Υγείας, σε ποσοστό, όμως, μέχρι το 49% του μετοχικού κεφαλαίου. Οι μετοχές της εταιρείας είναι υπο-

χρεωτικά ονομαστικές.

- Δ) Ιατρός, μέτοχος ιατρικής ΑΕ (και σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος α' βαθμού) απαγορεύεται να συμμετέχει σε άλλη εταιρεία. Σε περίπτωση που ασκεί ατομικό επάγγελμα, απαγορεύεται να απασχολείται στην ΑΕ.
- Ε) Ιατροί που υπηρετούν με οποιαδήποτε εργασιακή σχέση στο Δημόσιο ή ΝΠΔΔ ή σε Ασφαλιστικούς Οργανισμούς και Ταμεία Υγείας, απαγορεύεται να είναι μέτοχοι ιατρικών εταιρειών του ΠΔ 81/2001.

ΕΡΩΤΗΣΗ: «Τι ακριβώς σημαίνει ποινική, αστική ή πειθαρχική διαδικασία;»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Για να κινηθεί ποινική διαδικασία σημαίνει ότι έχει λάβει χώρα ένα ποινικό αδίκημα, όπως ανθρωποκτονία από αμέλεια, σωματικές βλάβες, παράλειψη από κίνδυνο ζωής, έκθεση, παραβίαση της επαγγελματικής εξεμύθειας κ.ο.κ.

Αυτό που ενδιαφέρει είναι η πτήρηση της δημόσιας τάξης και την ασκεί ο εισαγγελέας είτε αυτεπάγγελτα, είτε αφού έλθει σε γνώση του κάποιο γεγονός με έγκληση, μήνυση, μηνυτήρια αναφορά.

Η αστική διαδικασία έχει να κάνει με την αποζημίωση που ζητάει ο ασθενής ή οι οικείοι του, αν έχει καταλήξει ή τραυματιστεί βαριά, αποδίδοντας υπαιτιότητα στο γιατρό για τη ζημιά που υπέστη. Γίνεται προσπάθεια να αποτιμηθεί σε χρήμα η υλική ζημιά, αλλά και η ηθική βλάβη που τυχόν υπέστη, καθώς και η ψυχική οδύνη των οικείων σε περίπτωση θανάτου του ασθενούς.

Η προσπάθεια του ασθενούς επικεντρώνεται στο να πείσει το δικαστήριο ότι υπήρχε υπαιτιότητα του γιατρού, αμέλεια ή δόλος του, ότι υπήρξε ζημιά σε συγκεκριμένη έκταση που επικαλείται ο ασθενής ή οι οικείοι του και ότι υπήρξε αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της υπαίτιας συμπεριφοράς ή παράλειψης του γιατρού και της ζημιάς, ότι δηλαδή η συγκεκριμένη υπαίτια συμπεριφορά ή παράλειψη του γιατρού προκάλεσε τη ζημιά.

Η πειθαρχική είναι απόρροια συνήθως των άλλων δύο ειδών ευθύνης και διαδικασίας, εκκινείται συνήθως μετά από καταγγελία του παθόντος ή των οικείων του και έχει ως συνέπεια την πειθαρχική καταδίκη (ή μη) του ιατρού από τα αρμόδια Πειθαρχικά Συμβούλια του συλλόγου ή της υπηρεσίας του.

ΕΡΩΤΗΣΗ: «Είναι δυνατόν για την ίδια πράξη να ασκηθεί εναντίον μου και ποινική και αστική και πειθαρχική διαδικασία;»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Όχι μόνο είναι δυνατό, αλλά είναι και το συνήθως συμβαίνον. Σε περίπτωση λ.χ. ιατρικού σφάλματος με θάνατο του ασθενούς, επεμβαίνει ο εισαγγελέας ως εκπρόσωπος της Πολιτείας για το ποινικό σέλος, οι συγγενείς του θανόντος για την εκπροσώπησή τους ως πολιτική αγωγή και για την άσκηση αγωγής, προκειμένου να αποζημιωθούν, ο οικείος Ιατρικός Σύλλογος για να αποδώσει πειθαρχικές ευθύνες και, αν είστε γιατρός ΕΣΥ, το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο.

Σχέση Ιατρού-ασθενούς

Σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού

ANNA ΚΟΡΣΑΝΟΥ

Δικηγόρος, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Νομικής
Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (Ν. 3418/2005) καθορίζει τον τρόπο άσκησης του ιατρικού λειτουργήματος υποδεικνύοντας κανόνες συμπεριφοράς. Η άσκηση της ιατρικής είναι λειτουργήμα που αποσκοπεί στη διατήρηση, βελτίωση και αποκατάσταση της σωματικής, πνευματικής και ψυχικής υγείας του ανθρώπου, καθώς και στην ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας, η συμπεριφορά του ιατρού προς τον ασθενή του πρέπει να είναι αυτή που προσήκει και αρμόζει στην επιστήμη του και την αποστολή του λειτουργήματός του.

Ο ιατρός φροντίζει για την ανάπτυξη σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού μεταξύ αυτού και του ασθενή. Ακούει τους ασθενείς του, τους συμπεριφέρεται με σεβασμό και κατανόηση και σέβεται τις απόψεις, την ατομικότητα και την αξιοπρέπειά τους.

Ο ιατρός δεν παρεμβαίνει στην προσωπική και οικογενειακή ζωή του ασθενούς, παρά μόνο στο μέτρο, στο βαθμό και στην έκταση που είναι αναγκαίο και αρκετό για την αποτελεσματική προσφορά των ιατρικών υπηρεσιών του, εφόσον αυτό του έχει επιτραπεί.

Ο ιατρός, κατά την παροχή των ιατρικών υπηρεσιών, σέβεται τις θρησκευτικές, φιλοσοφικές, ηθικές και πολιτικές απόψεις και αντιλήψεις του ασθενή. Οι απόψεις του ιατρού σχετικά με τον τρόπο ζωής του ασθενούς, τις πεποιθήσεις και την κοινωνική ή οικονομική κατάσταση του τελευταίου δεν επιτρέπεται να επηρεάζουν τη φροντίδα ή τη θεραπευτική αντιμετώπιση που παρέχεται.

Ο ιατρός δεν πρέπει να εκμεταλλεύεται την εμπιστοσύνη του ασθενούς,

να χρησιμοποιεί τη θέση του για σύναψη ανάρμοστων προσωπικών σχέσεων με τους ασθενείς ή τους συγγενείς τους, να ασκεί οικονομικές ή άλλες πιέσεις, να αποκαλύπτει εμπιστευτικές πληροφορίες και να συστήνει θεραπείες ή να παραπέμπει τους ασθενείς σε εξετάσεις οι οποίες δεν είναι προς το συμφέρον τους.

Όταν ο ιατρός, μετά το πέρας των καθηκόντων του, παραδίδει τη φροντίδα του ασθενούς του σε άλλο συνάδελφό του πρέπει να εξασφαλίζει ότι η διαδικασία παράδοσης γίνεται αποτελεσματικά και μετά από ακριβή και σαφή ενημέρωση σχετικά με την κατάσταση, τις ανάγκες του ασθενή και τις υπάρχουσες εκκρεμότητες. Το άρθρο 9, το οποίο επιγράφεται «υποχρεώσεις του ιατρού προς τον ασθενή», αποτελεί προέκταση του προηγούμενου άρθρου, καθώς συγκεκριμενοποιεί μια σειρά υποχρεώσεων του ιατρού προς τον ασθενή του, με κύριο γνώμονα τη διατήρηση ή τη βελτίωση της υγείας του τελευταίου.

Ας σημειωθεί ότι, κατά την άσκηση της ιατρικής, ο ιατρός οφείλει να τηρεί την ισχύουσα νομοθεσία με βάση τις αρχές της βιοηθικής ήτοι την ισότητα, την εχεμύθεια, τη στάθμιση προσδοκώμενου οφέλους και πιθανής βλάβης και, τέλος, την αυτονομία ιατρού και ασθενούς. Ο καθένας από μας αναλογίζεται, διαβάζοντας τις παραπάνω επιταγές του νόμου, πόσο ιδανική θα ήταν η πραγματικότητα αν πράγματι πάντοτε αυτές εφαρμόζονταν. Εν τούτοις, σε πολλές περιπτώσεις, τα πράγματα είναι διαφορετικά.

Στο ερώτημα τι προσδοκά ένας ασθενής από τον ιατρό του, όταν απευθύνεται σε αυτόν με αφορμή ένα πρόβλημα σωματικής ή ψυχικής υγείας που αντιμε-

τωπίζει, η απάντηση δεν είναι απλή. Σίγουρα, όμως, ο ασθενής δε θέλει να έχει απέναντί του έναν ιατρό άριστα καταρτισμένο επιστημονικά και έμπειρο μεν, από την άλλη, όμως, εντελώς αδιάφορο και «παγωμένο» απέναντι σε αυτόν και στο σωματικό ή ψυχικό πόνο που βιώνει. Ο κάθε άνθρωπος που ζητά τη βοήθεια ενός ιατρού έχει λιγότερη ανάγκη να δει πολυτελή ιατρεία ή πληθώρα διπλωμάτων κορνιζαρισμένων και τοποθετημένων επιμελώς σε εμφανές σημείο του ιατρείου και περισσότερο να δει έναν ιατρό επαγγελματία μεν, αλλά και άνθρωπο, που να δείξει κατανόηση στο πρόβλημα υγείας που τον ταλαιπωρεί, αλλά και σεβασμό στην προσωπικότητά του.

Για τον κάθε ασθενή είναι ιδιαίτερα άβολο να νιώθει ότι για το θεράποντα ιατρό του δεν είναι παρά ένα ακόμα περιστατικό, «μία κλινική εικόνα» ή απλά ένας πελάτης. Σε κανένα δεν αρέσει η εικόνα του ιατρού που αμίλητος, ειρωνικός μερικές φορές, χωρίς να ενημερώνει τον ασθενή για την ασθένειά του, χωρίς να τον εμπυκνώνει για να αντιμετωπίσει και να ξεπεράσει το πρόβλημα της υγείας του, στεγνά τον εξετάζει και συνταγογραφεί.

Αυτό που πραγματικά προσδοκά ένας ασθενής επισκεπτόμενος έναν ιατρό είναι να έχει απέναντί του ένα άτομο που να δείχνει κατανόηση και σεβασμό τόσο στο πρόβλημα υγείας που αντιμετωπίζει, τόσο στο σωματικό και ψυχικό πόνο που βιώνει, όσο και στον ίδιο ως προσωπικότητα, ανεξάρτητα από το οικονομικό, κοινωνικό ή μορφωτικό του επίπεδο, κάποιον που να τον ακούει, να του συμπεριφέρεται με σεβασμό και κατανόηση, να σέβεται τις απόψεις, την ατομικότητα και την αξιοπρέπειά του. ■